

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a členů JUDr. Zdeňka Novotného, Mgr. Stanislava Moláka, JUDr. Karla Urbana, JUDr. Jany Nowakové Těmínové a JUDr. Petra Škvaina, o návrhu **ministra spravedlnosti** ze dne 18. 7. 2012, č. j. 77/2012-OSD-ENA/17, na zahájení kárného řízení proti **JUDr. Z. Z., soudnímu exekutorovi** Exekutorského úřadu Plzeň - město, se sídlem Palackého náměstí 28, Plzeň, zast. JUDr. Filipem Chytrým, advokátem, se sídlem Rubešova 83/10, Praha 2 - Vinohrady, při ústním jednání konaném dne 30. 10. 2012,

t a k t o :

JUDr. Z. Z., nar. X,
soudní exekutor Exekutorského úřadu Plzeň - město,

j e v i n e n , ž e

jako soudní exekutor v řízení vedeném u Exekutorského úřadu Plzeň - město pod sp. zn. 108 EX 4030/07 byl bezdůvodně nečinný v období od 15. 4. 2009, kdy naposledy kontaktoval povinného poté, kdy ten přestal dobrovolně splácet, do 13. 9. 2011, když 14. 9. 2011 jednal s povinným a poté pokračoval v exekuci vydáním exekučního příkazu č. j. 108 EX 4030/07-013, kterým rozhodl o provedení exekuce srážkami z důchodu, čímž závažně porušil právní předpis, zejména ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, § 46 odst. 1 exekučního řádu, čl. 5 Pravidel profesionální etiky a soutěže soudních exekutorů postupovat nezávisle, svědomitě a pečlivě (usnesení Sněmu exekutorské komory České republiky ze dne 28. února 2006),

t í m s p á c h a l

kárné provinění podle § 116 odst. 2 písm. a) exekučního řádu.

Podle § 116 odst. 3 písm. a) exekučního řádu se mu ukládá

n a p o m e n u t í .

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Ministr spravedlnosti podal návrh na zahájení kárného řízení proti JUDr. Z. Z., soudnímu exekutorovi pro tyto skutky:

„1. jako soudní exekutor v řízení vedeném u Exekutorského úřadu Plzeň - město pod sp. zn. 108 EX 4030/07 byl bezdůvodně nečinný v období od 13. 11. 2008, kdy naposledy obdržel splátku od povinného, do 5. 10. 2011, kdy vydal exekuční příkaz č. j. 108 EX 04030/07-013, kterým rozhodl o provedení exekuce srážkami z důchodu, tímto postupem závažně porušil právní předpis, zejména ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, § 46 odst. 1 exekučního řádu, čl. 5 Pravidel profesionální etiky a soutěže soudních exekutorů postupovat nezávisle, svědomitě a pečlivě (usnesení Sněmu Exekutorské komory České republiky ze dne 28. února 2006),

2. jako soudní exekutor v řízení vedeném u Exekutorského úřadu Plzeň – město pod sp. zn. 108 EX 4030/07 byl bezdůvodně nečinný při provádění exekuce prodejem nemovitostí v období od 18. 6. 2008, kdy mohl přistoupit k realizaci exekučního příkazu č. j. 108 EX 4030/07-9, kterým rozhodl o provedení exekuce prodejem nemovitostí, do 30. 1. 2012, kdy vydal usnesení o přibrání znalce č. j. 108 EX 04030/07-18, tímto postupem závažně porušil právní předpis, zejména ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, § 46 odst. 1 exekučního řádu, čl. 5 Pravidel profesionální etiky a soutěže soudních exekutorů postupovat nezávisle, svědomitě a pečlivě (usnesení Sněmu Exekutorské komory České republiky ze dne 28. února 2006).“

II. Vyjádření kárně obviněného

Kárně obviněný v písemném vyjádření ze dne 5. 9. 2012 odmítl, že by se dopustil kárného provinění. Zejména zdůraznil, že se nejedná o samostatné skutky, neboť judikturní i doktrinární názory předpokládají u dělení skutkového děje na více skutků rozdílnost způsobených následků. Jeden skutek tak je tvořen všemi jednáními, která jsou v příčinné souvislosti k následku zahrnutému do skutkové podstaty kárného provinění. V daném případě je u obou skutků shodný tvrzený následek i okruh právních a stavovských předpisů, které měly být oběma skutky porušeny. Tvrdí-li kárný žalobce, že se liší okruh subjektů, jejichž práva mohla být porušena, poukazuje kárně obviněný na skutečnost, že okruh potenciálně poškozených subjektů skutkem 1 je zároveň součástí okruhu subjektů takto dotčených skutkem 2. Vytýkaná nečinnost může být chápána jen jako jedna trvající nečinnost v daném shodném exekučním řízení.

Žalované jednání nenaplnňuje základní podmínku kárného provinění, a to protiprávnost jednání, která v případě zdržení se jednání může být naplněna, jen pokud zde existuje zákonná povinnost konat. Takovou povinnost, nad rámec povinnosti realizovat exekuční příkaz prodejem nemovitostí popsanou ve skutku 2., exekutor neměl. Vydáním exekučního příkazu ke srážkám z důchodu dne 5. 10. 2011 kárně obviněný plnil

svou povinnost plynoucí z § 46 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a změně dalších zákonů (dále jen „exekuční řád“). Žalobní tvrzení, že takovou povinnost měl již od 13. 11. 2008, kárný žalobce neodůvodnil a nemá ani oporu ve spise.

Skutek 1. je tedy pouhou součástí skutkového děje, z něhož sestává skutek 2. a nejedná se ani o vícečinný souběh, neboť skutek 1. není samostatným skutkem. Nemůže jít ani o faktickou konzumpci, neboť ta předpokládá způsobení více následků. Současné rozhodnutí o obou skutcích by tak bylo porušením zásady *ne bis in idem*.

Popis jednání kárně obviněného zahrnutý ve skutku 2., podle názoru kárně obviněného, obsahuje několik nepřesností. Nečinnost je počítána ode dne 18. 6. 2008, kdy došlo k výmazu jiného exekutorského příkazu z listu vlastnictví postižených nemovitostí. Nezhledňuje však vůbec skutečnost, kdy to mohl kárně obviněný zjistit. Kontrola stavu nemovitostí v katastru není nijak automatizována a není možné ji provádět prostřednictvím zaměstnanců denně; navíc se jednalo o dlouhodobě nerealizovatelný příkaz, u něhož nebyla předpokládána změna. Podstatnou informaci tak kárně obviněný obdržel až dne 29. 11. 2010 z přípisu zástupce Společenství vlastníků jednotek pro dům 300 a 301 v P.

Kárný žalobce rovněž nevzal v úvahu, že povinný až do dne 13. 11. 2008 plnil dobrovolně. Kárně obviněný byl připraven k rychlejšímu vymožení povinnosti, pokud by to bylo nutné, ovšem musel mít na zřeteli § 14 odst. 1 zákona č. 119/2001 Sb., stanovící pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. Kárně obviněný tedy důvodně očekával dobrovolné splnění povinnosti, a o tom, že se tak nestane, nemohl vědět v den 13. 11. 2008, kdy byla naposledy zaplacená dobrovolná splátka. Usuzovat, že nebude dále dobrovolně plněno, tak mohl nejdříve na počátku roku 2009. Zaměstnanec kárně obviněného dne 15. 4. 2009 s povinným jednal v jeho bydlišti o jeho možnostech dalšího splácení; k nečinnosti tak nemohlo dojít před tímto datem.

Nečinnost vytýkanou skutkem 2. nelze posuzovat odděleně od jednání popsaného pod bodem 1. Postup exekutora v rámci jednoho případu je třeba vnímat komplexně a nelze nečinnost vztahovat pouze k tomu, že nebyl realizován první exekuční příkaz č. j. 108 Ex 4030/07-9. Pokud exekutor vyvíjel jakoukoliv činnost směřující k provedení exekuce, nemůže jít o nečinnost. Kárný žalobce, podle názoru kárně obviněného, nesprávně vykládá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 11 Kse 4/2009 - 111. Nečinnost vytýkaná ve skutku 2. tak nemohla skončit vydáním usnesení o přibrání znalce ze dne 30. 1. 2012, ale nejpozději vydáním exekučního příkazu k srážkám z důchodu dne 5. 10. 2011; přitom ovšem vydání tohoto příkazu předcházelo prověření příjmů povinného, zejména zjištění, že je poživitelem důchodu, k němuž došlo dne 14. 9. 2011.

Kárně obviněný dále poukázal na skutečnost, že kárný žalobce neodlišil nečinnost nedůvodnou od nečinnosti důvodné. Exekuční příkaz k prodeji nemovitostí nemohl být dlouhodobě realizován, nebylo možné častěji aktualizovat stav listu vlastnictví, a po určitou dobu bylo povinným dobrovolně plněno. Kárný žalobce argumentuje nezávazným rozhodnutím kárné komise Exekutorské komory ze dne 9. 10. 2007, č. j. KŽ 21/06-71, aniž by zohlednil některé aspekty výkladu průtahů provedeního Ústavním soudem, zejména

příkaz zkoumat v každém jednotlivém případě konkrétní skutkové okolnosti s přihlédnutím ke složitosti věci, chování účastníků, potencionální újmě účastníků apod. V dané věci je oprávněným Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, která sama podala návrh na exekuci až po pěti letech od okamžiku, kdy tak mohla učinit. V počátku tvrzené nečinnosti kárně obviněného zbývala z původního dluhu k vymození částka 30 636 Kč, přičemž po dobu této nečinnosti nebyl majetek povinného jinak postižen, neboť zástavní práva k nemovitostem, k jejichž prodeji byl vydán exekuční příkaz č. j. 108 EX 4030/07-9, byla zřizována postupně až v letech 2010 - 2011. Za takové situace nepřichází v úvahu žádná újma oprávněného ani jiných osob. K závěru o porušení práva je třeba zjištění určité intenzity protiprávního jednání a újmy způsobené účastníkům řízení, což zde dáno není.

Kárně obviněný odmítá názor, že jeho jednání dosahuje intenzity závažného porušení povinností. Kritéria závažnosti spočívají ve významu chráněného zájmu, způsobu provedení činu a jeho následcích, v osobě kárně obviněného, míře zavinění a v pohnutce. Kárný žalobce se soustředil pouze na jedno z těchto hledisek, a to na následky jednání, které nadhodnotil. Pokud jde o hospodárnost řízení, poukazuje na skutečnost, že v daném případě se délka řízení nijak nevymykala ze standardní doby nalézacího a vykonávacího řízení v zemi. S přihlédnutím ke všem okolnostem nelze zásah kárně obviněného do chráněného zájmu považovat za excesivní. K nečinnosti došlo v důsledku administrativní prodlevy při vyřizování exekučních věcí, přičemž ani oprávněný na vzniklou situaci neupozornil ani nevyužil jiné možnosti k nápravě.

II.1. replika kárného žalobce

Kárný žalobce replikoval, že exekuční řád v § 116 odst. 2 neobsahuje materiální znaky kárného provinění, ale předpokládá pouze porušení právních předpisů. Formy zavinění upravuje trestní zákon, na který však ani exekuční řád, ani zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, neodkazuje. Ústavní soud v nálezu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 33/09, dospěl k závěru, že kárné řízení není řízením o trestním obvinění, ale zcela specifickým řízením. Bezdůvodnou nečinnost exekutora nelze obhajovat nečinností oprávněného; exekutor je ze zákona povinen konat. Tvrzení kárně obviněného o výjezdu do bydliště povinného dne 15. 4. 2009 není doloženo a je tedy ryze účelovým tvrzením, které má omezit dobu nečinnosti. Stejně tak nemá oporu ve spise tvrzené zjišťování a prověřování příjmů ze dne 14. 9. 2011.

III. Splnění předpokladů pro věcné projednání žaloby

Kárný senát nejprve zkoumal, zda návrh na zahájení kárného řízení splňuje předpoklady pro jeho věcné projednání.

Podle § 117 odst. 3 exekučního řádu *kárná žaloba musí být podána do 6 měsíců ode dne, kdy se kárný žalobce o kárném provinění dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy ke kárnému provinění došlo. Do šestiměsíční lhůty se nezapočítává doba, po kterou se provádějí přípravné úkony k prověření, zda ke kárnému provinění došlo, nejvýše však v délce dvou měsíců.*

Kárný žalobce se o možném kárném provinění dozvěděl ze stížnosti advokáta JUDr. M. N., podané jménem Společenství vlastníků jednotek pro dům čp. 300 a 301 v P. a doručené Ministerstvu spravedlnosti dne 19. 1. 2012. Průběh prověřování stížnosti není z hlediska dodržení subjektivní lhůty podstatný, neboť kárná žaloba byla podána 18. 7. 2012, tedy v základní šestiměsíční lhůtě. Nečinnost je jednáním trvajícím (k tomu srovnej rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2011, č. j. 14 Kse 3/2011 - 43) a pro dodržení objektivní lhůty je rozhodné, že tvrzená nečinnost spadá do doby nepřesahující tři roky před podáním kárné žaloby. Za dané situace kárný senát shledal, že návrh byl podán osobou k tomu oprávněnou a z hlediska subjektivní i objektivní lhůty včas a účinně.

IV. Ústní jednání

Při jednání kárně obviněný poukázal na své písemné vyjádření a doplnil, že doklad o výjezdu jeho pracovníka dne 15. 4. 2009 je doložen záznamem z jeho elektronické evidence, přičemž upřesnil, že povinný fakticky zastižen nebyl. Je si vědom, že došlo k určitým průtahům, ovšem po jejich zjištění urychleně zjednal nápravu.

Kárný žalobce při jednání setrval na vymezení žalovaných skutků, zpochybnil evidenční záznam o výjezdu pracovníka exekutorského úřadu za povinným a poukázal na nepřístojný postup exekutorů zajišťujících si pořadí při exekuci prodejem nemovitostí, aniž vydaný exekuční příkaz realizují.

Ze spisu Exekutorského úřadu Plzeň – město sp. zn. 108 EX 4030/07 (ve spise je alternativně užívána spisová značka 108 EX 04030/07) kárný senát zjistil, že Okresní soud Semily nařídil usnesením ze dne 2. 4. 2007, č. j. 0Nc 1614/2007- 6, exekuci proti povinnému Z. Č. pro částku 39 636 Kč (oprávněná VZP) a tímto usnesením byl také kárně obviněný pověřen provedením této exekuce. Výzvou ze dne 15. 5. 2007 vyzval kárně obviněný exekutor povinného k dobrovolné úhradě pohledávky a dne 21. 6. 2007 byl pod č. j. 108 EX 4030/07-9 vydán exekuční příkaz prodejem nemovitostí povinného. Podle evidence plateb povinný splácel po 500 Kč měsíčně od 14. 8. 2007 do 13. 11. 2008. Dne 29. 11. 2010 exekuční úřad obdržel sdělení advokáta JUDr. M. N., zastupujícího Společenství vlastníků jednotek pro dům 300 a 301 v P., o tom, že povinný dluží i tomuto společenství. Současně se přihlásil k rozvrhu částky utržené z prodeje bytu povinného a vznesl dotaz, co brání zpeněžení nemovitosti postižené exekučním příkazem. Dne 2. 3. 2011 se na stav exekuce prodejem nemovitostí dotázala exekutorka JUDr. S. K., pověřená jinou exekucí proti témuž povinnému. Dne 5. 10. 2011 byl pod č. j. 108 EX 04030/07-13, vydán exekuční příkaz srážkami z důchodu povinného a dne 30. 1. 2012 bylo pod č. j. 108 EX 4030/07-18 vydáno usnesení o přibrání znalce k ocenění nemovitostí, přičemž kárně obviněnými již plynule pokračoval v této exekuci dalšími úkony. Důkaz byl proveden rovněž výpisem z evidence kárně obviněného, v němž byl zaznamenán výjezd do bydliště povinného ze dne 15. 4. 2009, při němž povinný nebyl zastižen.

V. Posouzení věci kárným senátem

Kárný senát se v první řadě zabýval skutkovým vymezením kárné žaloby. Kárný žalobce vymezil dva skutky, v nichž samostatně spatřoval nečinnost kárně obviněného, kterou vztahoval k jednotlivým exekučním příkazům vydaným v téže věci.

Podle § 121 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu, se na kárné řízení proti exekutorovi použijí obdobně ustanovení zákona o řízení ve věcech soudců a státních zástupců č. 7/2002 Sb.; podle § 25 tohoto zákona se v kárném řízení přiměřeně použijí ustanovení trestního řádu č. 141/1961 Sb. Trestní řád sice pojem „skutek“ výslovně nedefinuje, ovšem jedná se o pojem trestního práva procesního i hmotného. V trestním řízení je výklad tohoto pojmu podstatný zejména pro ust. § 11 odst. 1 písm. f), § 12 odst. 11 a 12 a § 220 odst. 1. Komentář trestního řádu (Šámal, Pavel, Praha, C.H.Beck 2008, 6. vydání, s. 1742 an.) za rozhodné považuje vymezení skutku v žalobním návrhu, v němž musí být skutek přesně označen s uvedením místa, času, způsobu spáchání, popřípadě jiných skutečností rozhodných pro jeho nezaměnitelnost. Zmíněný komentář poukazuje na teorii trestního práva a dále na obecné vnímání pojmu „skutek“, jímž je *„určitá událost ve vnějším světě záležející v jednání člověka“*, která může mít znaky jednoho nebo více trestných činů. Ve vztahu k významu jednání a následku se pak posuzuje totožnost skutku. Soud je vázán žalovaným skutkem a nikoliv jeho popisem v žalobě; není tedy povinen převzít popis skutku uvedený v žalobě. Pokud soud zasahuje do žalovaného skutku, je zachována jeho totožnost, pokud do něho nezahrne okolnosti tvořící jiný skutek, přičemž na totožnost skutku nemají vliv změny v okolnostech, které pouze individualizují žalovaný skutek z hlediska času, místa a způsobu spáchání, není-li dotčena shoda v jednání či v následku. Totožnost skutku nenarušuje ani odpadnutí či změna některých skutečností uvedených v žalobě.

Poukazuje-li tedy kárně obviněný na komentář trestního zákona, nelze tuto argumentaci odmítnout jen poukazem na skutečnost, že exekuční řád ani zákon č. 7/2002 Sb. na trestní zákon výslovně neodkazuje. Kárné řízení sice není řízením trestním, ale postupuje se v něm přiměřeně podle trestního řádu, který rovněž pracuje s pojmem skutku. Hmotně právním předpisem pro kárné řízení je exekuční řád; ten ovšem pouze obecně stanoví v § 116 odst. 2, že kárným proviněním exekutora je závažné nebo opětovné porušení povinností stanovených právním nebo stavovským předpisem anebo usnesením Komory (písm. a), nebo narušení důstojnosti exekutorského povolání jeho chováním (písm. b). Kárné provinění však stejně jako trestný čin (či přestupek, či jiné delikt ní jednání) spočívá v určitém protiprávním „skutku“. I v kárném řízení při výkladu skutku (jednoty skutku) lze proto vycházet z trestně právní teorie. To je dovoditelné i z výkladu kárného provinění uvedeného v Komentáři exekučního řádu [Kasíková, M. a kol, Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), Praha, C. H. Beck, 2. vydání, 2007, s. 417 an.). Nejvyšší správní soud vyložil pojem „kárné provinění“ např. v rozhodnutí ze dne 24. 10. 2011, č. j. 14 Kse 5/2011 - 118: *„kárným proviněním exekutorů je závažné nebo opětovné porušení jejich povinností stanovených právním nebo stavovským předpisem nebo usnesením Exekutorské komory, nebo narušení důstojnosti exekutorského povolání jejich chováním. Kárným proviněním je tedy jednání popsané intenzity (závažné či opětovné), které je buď protiprávní (porušuje povinnosti stanovené právními či stavovskými předpisy nebo usneseními Exekutorské komory) nebo samo o sobě nemusí být ještě protiprávní, ale narušuje důstojnost exekutorského povolání (nevhodnost chování z hlediska pravidel slušného chování, apod.). Při hodnocení závažnosti porušení povinnosti exekutorem je třeba vycházet ze všech okolností konkrétního případu. Závažnost porušení povinností je určována zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou kárně obviněného, mírou zavinění a*

jeho pohnutkou.“ Nejvyšší správní soud dále v rozhodnutí ze dne 30. 5. 2011, č. j. 14 Kse 3/2011 - 43, vyslovil, že „(n)ečinnost soudního exekutora, má-li charakter kárného provinění podle § 116 odst. 2 písm. a) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, představuje skutek trvající, jehož podstatou je vyvolání a následné udržování protiprávního stavu, přičemž za ukončení tohoto protiprávního stavu se považuje úkon směřující k jeho odstranění, tedy procesní úkon směřující k vymození pohledávky oprávněného, případně jiný úkon směřující ke skončení exekuce.

V daném případě se jednalo o nečinnost v jedné exekuční věci a není namístě žalobcova argumentace rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2012, č. j. 11 Kse 4/2009 - 111, podle něhož *(p)ojem „skutek“ v případě kárných žalob pro nečinnost nelze vztahovat k určitému časovému období, ve kterém dojde k nečinnosti v libovolném počtu řízení, nýbrž vždy jen ke konkrétnímu případu nečinnosti. Individualizace postihu za kárné provinění totiž vyžaduje, aby se vždy posuzovaly konkrétní okolnosti každého řízení, u něhož mělo dojít k nečinnosti (průtahům). Tomu musí odpovídat rovněž výrok kárného rozhodnutí, z něhož musí být jednoznačně patrné nejen to, v jakém období docházelo k průtahům (nečinnosti), nýbrž také, o jaká řízení se jednalo a v čem tato nečinnost konkrétně spočívala. Z tohoto rozhodnutí totiž plyne pouze to, že v případě uznání nečinnosti v určitém konkrétním případě, nevznikne překážka ne bis in idem, vylučující postih za nečinnost v jiném případě spadajícím do téhož období. Naopak z tohoto rozhodnutí nelze dovodit, že oním „určitým případem nečinnosti“ je třeba rozumět nečinnost vztahující se ke každému exekučnímu příkazu, která by snad mohla být posuzována odděleně od ostatních úkonů činěných v témže exekučním případě, jak činí žalobce.*

Exekuční věc vedenou pod sp. zn. 108 EX 4030/07 je tedy třeba zkoumat jako jeden celek a z hlediska nečinnosti vážit veškeré úkony a postupy kárně obviněného. Jiný časový rozměr nečinnosti pak je možným zásahem soudu do popisu žalovaného skutku, aniž by byla narušena totožnost skutku (k výkladu zachování totožnosti skutku srovnej rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2012, č. j. 14 Kse 9/2011 - 149).

Při rozhodování o dané věci kárný senát vycházel z dosavadní kárné judikatury, z níž konstantně plyne, že stát exekučním řádem přenesl stát část výkonu své moci – specificky moci soudní, již je třeba rozumět soudní řízení počínaje nalézacím až po řízení vykonávací – na soudní exekutory. Jimi sice jsou fyzické osoby, avšak tato skutečnost má význam toliko právně technický, či organizačně institucionální. Z hlediska funkcionálního vykonávají soudní exekutoři státní moc. Tento fakt pak také zdůvodňuje významné ingerence státu do výkonu jejich činnosti formou dohledu, návrhovým oprávněním státu v kárných řízeních a především zdůvodňuje primární odpovědnost státu za škodu způsobenou exekutorem. V tomto směru se postavení exekutorů z hlediska jejich kárné odpovědnosti blíží postavení soudců, byť kárná odpovědnost je v § 116 odst. 2 exekučního řádu vymezena poměrně přísně. Z dikce tohoto ustanovení lze dovodit, že kárným proviněním exekutora je jednání, kterým závažně nebo opětovně poruší povinnost stanovenou tímto zákonem, případně občanským soudním řádem, upravujícím postup exekutora při výkonu funkce nebo jestliže jeho chováním byla závažně nebo opětovně narušena důstojnost exekutorského povolání. Jde tedy o jednání popsané intenzitou či opětovností, které je buď protiprávní, nebo samo o sobě nemusí být ještě protiprávní, ale narušuje důstojnost exekutorského povolání. Při hodnocení závažnosti porušení povinnosti

exekutorem je ovšem třeba vycházet ze všech okolností konkrétního případu. [blíže viz Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 417 a násl.].

Podle § 46 odst. 1 exekučního řádu je exekutor povinen postupovat při provádění exekuce rychle a účelně a podle odst. 2 téhož ustanovení činí i bez návrhu úkony směřující k jejímu provedení. Táž povinnost plyne i z čl. 5 Pravidel profesionální etiky a soutěže soudních exekutorů (etického kodexu). Exekutor je podle § 47 exekučního řádu oprávněn posoudit, jakým způsobem bude exekuce provedena a vydat exekuční příkaz, podle § 50 odst. 2 exekučního řádu může využít i výzvy k dobrovolnému plnění. Ustanovení § 58 a násl. exekučního řádu stanoví způsoby provedení exekuce, přičemž není vyloučeno vedení exekuce více způsoby, a to současně nebo postupně.

Nebylo proto v rozporu se zákonem, pokud kárně obviněný exekučním příkazem ze dne 21. 6. 2007 nařídil prodej nemovitostí a současně akceptoval dobrovolné splácení dluhu povinným. Exekuční příkaz ze dne 21. 6. 2007, č. j. 108 EX 4030/07-9, ostatně nemohl realizovat v době, kdy na listu vlastnictví postižených nemovitostí byla zapsána dříve nařízená exekuce (§ 14 odst. 1 zák. č. 119/1991 Sb.). Nepokračování v exekuci formou prodeje nemovitostí nelze kárně obviněnému vytýkat v době, kdy v ní nemohl pokračovat pro překážku souběhu exekucí, ale ani v době, kdy tato překážka již pominula, ale povinný stále dobrovolně splácel. Tak tomu bylo do 13. 11. 2008, přičemž kárně obviněnému nelze vytýkat ani to, že po určitou dobu vyčkával, zda bude takto dobrovolně plněno dále a posléze s povinným měl v úmyslu jednat. Kárný senát uznal věrohodným záznam z elektronické evidence, podle něhož byl dne 15. 4. 2009 učiněn pokus o kontakt s povinným. Tento úkon byl učiněn v přiměřené době od poslední dobrovolné splátky, a proto soud vázal počátek doby nečinnosti až k tomuto datu. Z evidenčního záznamu byl zjištěn další kontakt s povinným dne 14. 9. 2011, při němž měl povinný sdělit, že je poživitelem důchodu. Tento záznam soud rovněž uznal věrohodným, neboť na něj v přiměřené době navazuje další úkon, a to vydání exekučního příkazu ze dne 5. 10. 2011, č. j. 108 EX 4030/07-13, postihující důchod povinného. Nečinnost proto považoval za ukončenou ke dni 13. 9. 2011. Po tomto datu exekutor konal, a to postupně vydáním uvedeného příkazu postihujícího důchod a následně dalšími úkony směřujícími k realizaci příkazu prodejem nemovitostí povinného (30. 1. 2012).

Mezi kontaktem s povinným dne 15. 4. 2009 a dne 14. 9. 2011 tak uplynula doba cca 2 let a 5 měsíců, v nichž nebyl učiněn žádný úkon. Tomu přitom nic nebránilo; nejednalo se o povinného, u něhož by pro trvale nepříznivé majetkové poměry delší dobu nemělo smysl sledovat možnosti pokračování exekuce - naopak tu byl dosud nerealizovaný příkaz k exekuci prodejem nemovitostí, jemuž od 18. 6. 2008 nebránil v realizaci předchozí příkaz zapsaný v katastru nemovitostí. Jistě nelze požadovat po exekutorovi denní ověřování stavu zápisů a záznamů v katastru nemovitostí, uvedená doba však není omluvitelná. Ověření by bylo logickým krokem po neúspěšném kontaktu dne 15. 4. 2009, a neověření stavu ani poté, kdy do spisu došlo podání advokáta Společenství vlastníků jednotek pro dům 300 a 301 v P. JUDr. N. dne 29. 11. 2010 a dotaz exekutorky JUDr. K. dne 2. 3. 2011, je zcela nepochopitelné. Tuto nečinnost nelze omluvit množstvím případů. Je věcí exekutora, který kromě toho, že plní úkoly přenesené na něj státem, je i podnikatelem, aby přizpůsobil počet vyřizovaných věcí možnostem úřadu tak, aby byl zajištěn řádný a

plynulý průběh exekucí. Není rozhodný ani nedostatek aktivity oprávněného; ostatně při nereagování na jiné prokazatelné podněty nelze předpokládat ani reakci na podnět oprávněného. Stejně tak neobstojí argument kárně obviněného o průměrném trvání exekucí v zemi. V každé věci je exekutor povinen postupovat rychle a účelně, nikoliv průměrnou rychlostí. Průměr je vždy tvořen souhrnem věcí, u nichž jsou různé podmínky pro rychlost řízení; v daném případě neexistovala žádná překážka rychlého postupu. Stejně tak neobstojí obhajoba kárně obviněného, že vážil výši pohledávky ve vztahu k hodnotě nemovitostí. Tomu totiž odporuje samotná skutečnost, že příkaz k prodeji nemovitostí v počátku exekučního řízení vydal, přičemž výše pohledávky se dobrovolným plněním ani srážkami z důchodu nijak výrazně nezměnila. Důsledky průtahů nejsou pro úvahu o kárném provinění příliš rozhodné; tento soud již dříve vyslovil, že „(p)ři posouzení toho, zda se dopustil obviněný exekutor porušení zákona, a tím i kárného provinění (§ 116 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti), je zcela bez významu, zda v důsledku jeho jednání došlo k zásahu do práv povinného, či nikoli. Tato skutečnost nemůže mít žádný vliv na posouzení toho, zda byl či nebyl spáchán předmětný skutek, ale pouze na úvahu o výši sankce“ (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2011, č. j. 15 Kse 1/2009 - 90). Oproti tomu kárný senát nebral v úvahu podezření vyslovená kárným žalobcem o účelovosti vydávání exekučních příkazů k zajištění pořadí při prodeji nemovitostí; exekutor je oprávněn uvážit způsob provedení exekuce a není vyloučeno ani využití více možností k dosažení cíle. V daném případě samotná skutečnost postupu více způsoby (vydání více exekučních příkazů) není porušením zákona a vydání žádného z nich nenásvědčuje zjevnému excesu z účelného postupu. Navíc kárný žalobce neučinil toto své tvrzení součástí žádného ze žalovaných skutků.

V řízení tedy bylo dostatečně prokázáno, že kárně obviněný byl v dané věci nečinný po značně dlouhou dobu a nereagoval ani na podněty, které jej měly upozornit na bezdůvodné prodlení. Není ani podstatné, zda toto opomenutí řádného postupu bylo důsledkem jeho úmyslného jednání. Jak vyslovil Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 2. 6. 2010, č. j. 11 Kse 29/2009 - 17, kárného provinění závažného porušení povinnosti stanovené právním předpisem se lze dopustit i z nedbalosti, přičemž stačí i nedbalost nevědomá.

Kárný senát tak po zhodnocení všech provedených důkazů dospěl k závěru, že kárně obviněný porušil povinnosti stanovené v § 46 odst. 1, 2 exekučního řádu a v čl. 5 etického kodexu. Délka nečinnosti s přihlédnutím ke všem skutkovým okolnostem je závažným porušením uvedených povinností a kárně obviněný tak naplnil skutkovou podstatu kárného provinění podle § 116 odst. 1 písm. a) etického kodexu.

VI. Kárné opatření

Ke všem těmto skutkovým okolnostem přihlížel kárný senát i při úvaze o kárném opatření. Nejprve se však zabýval návrhem kárně obviněného, aby řízení bylo zastaveno podle § 172 odst. 2 písm. c) trestního řádu. Trestní řád, jak bylo výše uvedeno, se v kárném řízení použije přiměřeně (§ 121 odst. 1 exekučního řádu, § 25 zákona č. 7/2002 Sb.). Podle § 172 odst. 2 písm. c) trestního řádu státní zástupce může zastavit trestní stíhání, jestliže vzhledem k významu a míře porušení nebo ohrožení chráněného zájmu, který byl dotčen, způsobu provedení činu a jeho následku, nebo okolnostem, za nichž byl čin spáchán, a

vzhledem k chování obviněného po spáchání činu, zejména k jeho snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu je zřejmé, že účelu trestního řízení bylo dosaženo. Jedná se tedy o oprávnění státního zástupce, který může za splnění daných podmínek zastavit trestní stíhání. Tuto pravomoc však má i soud po předběžném projednání obžaloby (§ 188 odst. 2 tr. řádu), nebo při hlavním líčení (§ 223 odst. 2 tr. řádu).

První otázkou tak je, zda je toto ustanovení vůbec použitelné v rámci zmíněné přiměřenosti použití trestního řádu v kárném řízení. Zákon č. 7/2002 Sb. možnost zastavení kárného řízení výslovně upravuje v § 19 odst. 4, resp. v § 14. Důvody zastavení řízení podle § 14 exekučního řádu však důvodům uvedeným v § 172 odst. 2 trestního řádu nekonkurují. Ostatně Nejvyšší správní soud v kárném řízení již možnost užití § 172 trestního řádu připustil. Tak usnesením ze dne 25. 9. 2012, č. j. 15 Kse 3/2012 - 64, zastavil řízení „podle § 188 odst. 2 trestního řádu ve spojení s ust. § 172 odst. 2 písm. a) trestního řádu *per analogiam* ust. § 25 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů“. V důvodech pak k tomu uvedl, že užití trestního řádu „z povahy věci“ je namístě právě tam, kde zákon č. 7/2002 Sb. neupravuje způsob zastavení řízení, který je však nezbytný pro řešení dané procesní situace. Nejvyšší správní soud již rovněž vážil možnost užití důvodu zastavení řízení podle § 172 odst. 2 písm. c) trestního řádu a v rozhodnutí ze dne 21. 5. 2012, č. j. 15 Kse 12/2011 - 86, ji v obecné poloze rovněž připustil, byť toto ustanovení v dané konkrétní věci neaplikoval.

Zastavení řízení podle § 172 odst. 2 písm. c) trestního řádu přichází v úvahu tam, kde se při menší závažnosti jednání jeví dostatečným samotné vedení trestního (zde kárného) řízení. Současně však musí být dány další důvody vztahující se k osobě „pachatele“, zejména jeho jednání či chování po spáchání deliktu. Tím není myšleno jen řádné chování, ale jednání aktivně směřující k odstranění důsledků či škod se spáchaným skutkem spojených. V daném případě, ač se kárně obviněný tohoto postupu dovolával, neuvedl žádné skutečnosti rozhodné pro posouzení, zda jsou v daném případě tyto podmínky naplněny. Přitom jejich případná existence kárnému senátu nemohla být zjevná ze spisu, jímž prováděl důkaz. Z toho důvodu kárný senát neshledal podmínky pro zastavení řízení podle § 172 odst. 2 písm. c) trestního řádu.

Při posouzení přiměřeného kárného opatření kárný senát vycházel ze skutečnosti, že se sice jedná o závažné porušení povinností, na druhé straně se ovšem jedná o případ u kárně obviněného zjištěný ojediněle. Kárný senát vzal v úvahu i zprávu Exekutorské komory ČR ze dne 4. 10. 2012, podle níž kárně obviněný nebyl v rozhodném období kárně trestán. Navrhl-li kárný žalobce uložení kárného opatření – pokuty ve výši 50 000 Kč, není tímto návrhem kárný senát vázán. Jako odpovídající všem zjištěným skutečnostem proto uložil kárné opatření podle § 116 odst. 3 písm. a) exekučního řádu – napomenutí, neboť je názoru, že toto nejmírnější kárné opatření je dostačujícím trestem.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2012

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně kárného senátu